

Munich Personal RePEc Archive

Romanian economy during 2003-2010: Macromodel estimations

Dobrescu, Emilian

Romanian Academy

2004

Online at <https://mpra.ub.uni-muenchen.de/35768/>
MPRA Paper No. 35768, posted 10 Jun 2012 09:17 UTC

Emilian DOBRESCU • Lucian-Liviu ALBU
– coordonatori –

DEZVOLTAREA DURABILĂ ÎN ROMÂNIA

modele și scenarii
pe termen mediu
și lung

ACADEMIA ROMÂNĂ

INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
Institutul de Prognoză Economică

EDITURA
Expert

Emilian DOBRESCU • Lucian-Liviu ALBU

- coordonatori -

DEZVOLTAREA DURABILĂ ÎN ROMÂNIA

- modele și scenarii pe termen mediu și lung -

Emilian DOBRESCU

Lucian-Liviu ALBU

- coordonatori -

DEZVOLTAREA DURABILĂ ÎN ROMÂNIA

- modele și scenarii pe termen mediu și lung -

ACADEMIA ROMÂNĂ

INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE

INSTITUTUL DE PROGNOZĂ ECONOMICĂ

EDITURA
Expert

CUPRINS

Introducere (Lucian-Liviu ALBU)	9
---------------------------------------	---

Partea I: Probleme metodologice

CAPITOLUL 1: Modele dinamice și creșterea economică în perspectivă istorică; termen mediu și termen lung (Lucian-Liviu ALBU)	13
1.1. Probleme de ordin general privind elaborarea modelelor de creștere pe termen mediu și lung	13
1.2. Abordări empirice: trend versus ciclu; șocuri permanente și tranzitorii	15
1.3. Integrarea ciclurilor afacerilor în ciclurile lungi.....	23
1.4. Probleme privind estimarea ratei naturale a șomajului.....	29
CAPITOLUL 2: Avuția națională. Considerații metodologice (Clementina IVAN-UNGUREANU).....	48
2.1. Componentele avuției naționale	49
2.2. Concluzii și implicații politice	51
CAPITOLUL 3: Modelarea dinamică a stocurilor și fluxurilor din economie	55
3.1. Scenarii ale dezvoltării durabile a economiei cu ajutorul ECCO-modelelor țărilor membre OECD din Europa (Mariana NICOLAE, Crenguța PANĂ, Cazimir Benedict IONESCU)	55
3.2. Analiza input-output în ECCO-modelul OECD-ului (Mihaela Lidia IONESCU).....	101
3.3. Ecuațiile modelului ECCO-OECD uniregional (Cristian STĂNICĂ, Mihai GHEORGHE).....	109

CAPITOLUL 4: Experiența internațională în modelarea dezvoltării sustenabile - modele ECCO (Ion GHIZDEANU, Marian NEAGU).....	130
4.1. Structura.....	135
4.2. Sectoarele	137
4.3. Forța de muncă	139
4.4. Bucelele feedback din cadrul modelelor ECCO.....	140
4.5. Investițiile	147
CAPITOLUL 5: Aspecte privind starea actuală a economiei	149
5.1. Programul economic de preaderare – instrument de strategie și prognoză pe termen scurt și mediu (Amalia FUGARU, Cazimir Benedict IONESCU)	149
5.2. Perspective asupra politicii bugetare în România (Dorin MĂNTESCU).....	160
5.3. Dimensiunea economico-socială a consumului populației în contextul dezvoltării durabile (Marioara IORDAN, Nona-Mihaela CHILIAN).....	182
CAPITOLUL 6: Tipuri de funcții de producție și semnificația parametrilor estimați (Florin-Marius PAVELESCU).....	195
6.1. Tipuri de funcții de producție.....	195
6.2. Semnificația parametrilor estimați ai unor tipuri de funcții de producție	209
CAPITOLUL 7: Estimarea produsului intern brut (PIB) potențial în vederea modelării creșterii economice pe termen lung (Ion GHIZDEANU, Marian NEAGU)	227
7.1. Abordarea pe baza seriilor de timp	235
7.2. Metode structurale de estimare a PIB-ului potențial	237
CAPITOLUL 8: FEER: Un model al echilibrului cursului de schimb. Aspecte teoretice (Elena PELINESCU).....	246
8.1. Introducere	246

8.2. Modele și concepte alternative ale echilibrului cursului de schimb.....	247
8.3. Unele considerații privind conceptul de FEER	255
8.4. Prezentarea modelului.....	258

Partea a II-a: Modele și prognoze pe termen mediu și lung

CAPITOLUL 9: Economia României în perioada 2003-2010 (estimări de macromodel) (Emilian DOBRESCU).....	271
CAPITOLUL 10: Scenarii ale dezvoltării economice în România. Modele de prognoză pe termen mediu și lung (Lucian-Liviu ALBU, Andrei ROUDOI).....	294
10.1. Simulări pe baza modelelor Barro și Levine și Renelt	295
10.2. Modelul funcției sustenabilității.....	298
10.3. Estimarea contribuției investițiilor străine și a exportului.....	303
10.4. Estimarea PIB-ului potențial și a reziduului Solow (TFP).....	306
CAPITOLUL 11: Schimbarea mediului înconjurător și percepția dinamicilor sistemelor de energie (Ionuț PURICA)	331
11.1. Introducere	334
11.2. Dezvoltare într-un mediu înconjurător limitat	335
11.3. Percepția schimbărilor în sistemele complexe.....	337
11.4. De la infrastructurile statice la cele dinamice pentru dezvoltarea sistemelor de energie.....	344
11.5. Date meteo-geografice	351
11.6. Decizii pentru dezvoltare	360
11.7. Energie versus mediul înconjurător – negocierea dezvoltării	361
11.8. Concluzii.....	366

CAPITOLUL 9

Economia României în perioada 2003-2010 (estimări de macromodel)

---

*Acad. Emilian DOBRESCU,
Institutul Național de Cercetări Economice*

Estimările au fost obținute cu ajutorul versiunii 2000 a macromodelului economiei românești de tranziție (Dobrescu, 2000, 2002b) cu unele relații econometrice actualizate (Dobrescu, 2003). Destinația macromodelului este evaluarea implicațiilor pe termen scurt și mediu ale politicilor de venituri, fiscale, comerciale și monetare, în contextul specific al proceselor tranziției la economia de piață. El este compus din trei blocuri principale:

- a) output-ul și absorbția (cererea agregată);
- b) factorii de producție și veniturile din muncă;
- c) variabilele financiare și monetare.

Structura macromodelului este prezentată în figura 9.1.

Macromodelul operează, de regulă, cu indicatori anuali. În cinci cazuri, se recurge la indicatori atât anuali, cât și lunari: indicele prețurilor de consum, baza monetară, cursul de schimb, exporturile și importurile.

Ecuatiile comportamentale și contabile sunt descrise în (Dobrescu, 2003).

Pentru perioada 2003-2010, au fost elaborate două scenarii:

- scenariul dezirabil, care încorporează performanțele anvizajate în "Strategia economică pe termen mediu a

României” (2000) și în variantele succesive din 2001-2003 ale “Programului economic de preaderare”;

- scenariul moderat, care admite o politică de venituri mai laxă (indusă de reactivarea ciclului electoral) și o dinamică mai lentă a competitivității externe a economiei românești.

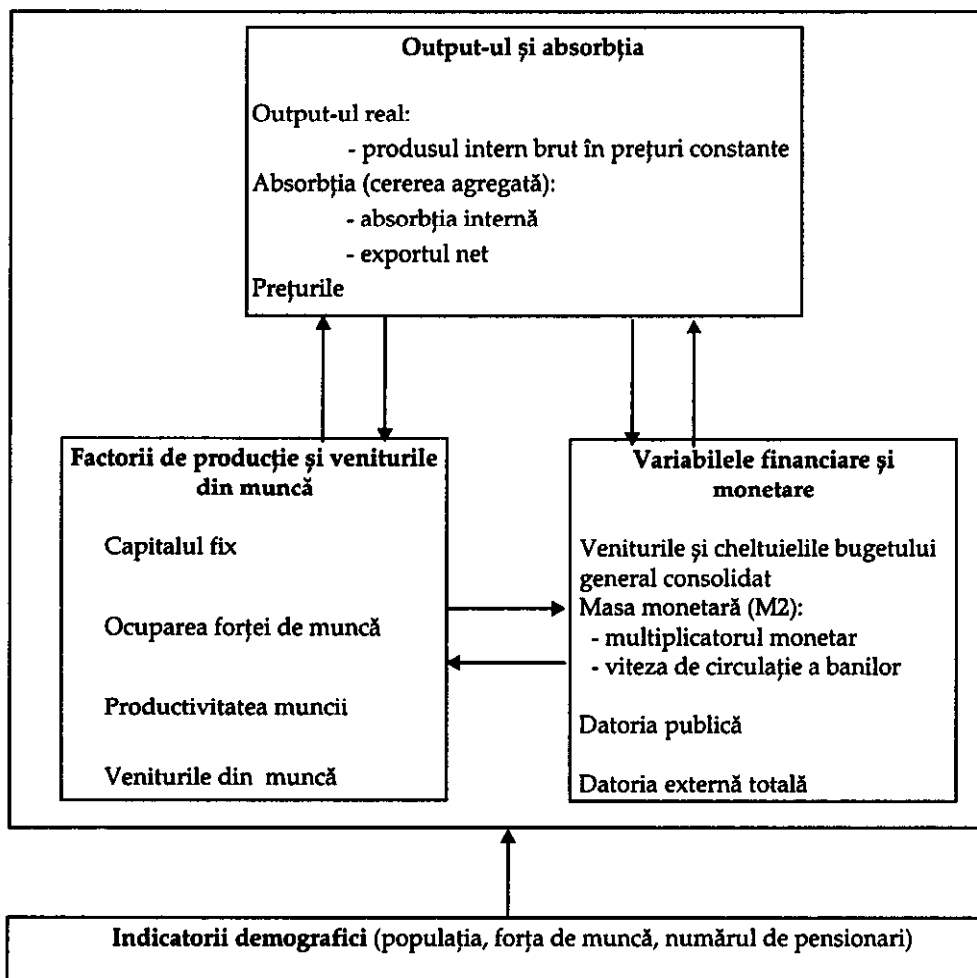

Figura 9.1. Schema generală a macromodelului

Simulările anterioare ale autorului (pentru 2002-2005 și 2003-2007) s-au axat pe scenarii similare (Dobrescu, 2002a, 2002c, 2003). Prezentele estimări au modificat întrucâtva indicatorii corespunzători, ca rezultat al:

- actualizării seriilor statistice;
- schimbărilor intervenite în politicile macroeconomice și în conjunctura internațională;
- modificării unor ipoteze de calcul.

Având în vedere că 2003 este încheiat, datele referitoare la acest an sunt comune pentru ambele scenarii.

1. Scenariul dezirabil

Premisa fundamentală a acestui scenariu este implementarea neambiguă a reformelor care permit transformarea economiei românești dintr-un sistem slab structurat (din punct de vedere instituțional) într-unul de piață funcțional. Acțiunile necesare sunt cunoscute: finalizarea programelor de privatizare și restructurare, asigurarea coerenței și stabilității legislației, întărirea disciplinei financiare, perfecționarea guvernantei corporative, modernizarea administrației publice, o mai eficientă combatere a corupției. Aceste măsuri sunt incluse în programul guvernamental, ca și în acordurile încheiate de România cu Fondul Monetar Internațional, Banca Mondială, Uniunea Europeană. Problema-cheie este înfăptuirea lor consecventă. Ca urmare, integrarea României în Uniunea Europeană ar putea fi însoțită de o accelerare a creșterii economice.

A. Ipotezele de calcul

1. Indicatorii demografici - populația totală, populația în vârstă de peste 15 ani, forța de muncă, numărul de pensionari – au fost estimați cu luarea în considerare a rezultatelor ultimului recensământ (2002). S-a optat pentru o variantă intermediară în ceea ce privește declinul demografic, situată între proiecția pesimistă și cea optimistă. O ușoară creștere a ratei de participare a fost acceptată ca plauzibilă.

Tabelul 9.1

Indicatorii demografici

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Populația totală, mil. pers.	21,69	21,65	21,62	21,58	21,57	21,54	21,5	21,41
Populația în vârstă de peste 15 ani, mil. pers.	18,5	18,59	18,66	18,65	18,64	18,61	18,58	18,55
Forța de muncă, mil. pers.	9,5	9,51	9,515	9,52	9,525	9,525	9,525	9,525

S-a admis, de asemenea, că numărul total al pensionarilor, ca și cel al pensionarilor din sistemul asigurărilor sociale de stat se păstrează aproximativ la nivelul actual.

2. Macromodelul a fost construit pe ipoteza că o endogenă esențială - estimată separat ca mărime expectată - se constituie ca țintă pentru întregul sistem de ecuații. Acestuia i se atașează, prin urmare, funcția obiectiv de minimizare a diferenței dintre valoarea calculată (de macromodel) și cea anticipată pentru variabila în cauză. În prezentele simulări (ca și în cele precedente), acest rol este atribuit venitului total expectat, ca aproximare a produsului intern brut evaluat în prețuri curente.

Una din caracteristicile definatorii ale scenariului dezirabil este promovarea unei politici de venituri care să susțină ferm procesul de dezinflație. În consecință, au fost luate în considerare următoarele ritmuri anuale ale produsului intern brut expectat (exprimat în prețuri curente):

Tabelul 9.2

Ritmurile anuale ale produsului intern brut nominal, %

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Ritmurile anuale ale produsului intern brut nominal, %	20,68	17,81	13,95	11,84	9,49	8,67	7,06	6,88

Evident, o astfel de dinamică este condiționată de extinderea și consolidarea colaborării dintre guvern și partenerii săi de dialog social (îndeosebi sindicatele și organizațiile patronale).

3. După o minoră reducere (în prima parte a intervalului) a ponderii cheltuielilor publice, acest parametru se stabilizează, începând cu 2006, la 31,25% față de produsul intern brut.

Această schemă este cuplată cu o scădere a impozitelor legate de costul forței de muncă.

În asemenea împrejurări, deficitul anual al bugetului general consolidat s-ar situa între 2,6 și 3,2% față de PIB, urmând să fie acoperit în proporții egale din împrumuturi interne și externe.

4. Pentru anii 2003-2005, se preconizează o dinamică mai rapidă a bazei monetare comparativ cu produsul intern brut nominal.

Tabelul 9.3

Ritmurile anuale ale bazei monetare (M0), %

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Ritmurile anuale ale bazei monetare, %	23,25	20,0	14,81	8,87	7,41	8,62	6,35	7,46

Simultan cu această creștere a bazei monetare, s-a luat în calcul și o scădere graduală a ratei rezervelor minime obligatorii.

Indubitabil, o astfel de evoluție nu este posibilă decât în strictă corelare cu schimbările structurale (privatizarea, funcționarea mai eficientă a piețelor, comprimarea severă a distorsiunii monetare induse în special de arierate etc.). Ea este, de asemenea, condiționată de politici adecvate în sfera veniturilor nominale (cea de-a doua asumție a acestui scenariu).

Simulările includ și ipoteza că rezervele valutare ale Băncii Naționale a României continuă să se majoreze cu circa 0,75 miliarde USD anual.

5. Este de așteptat ca viitoarea dezvoltare economică a României să se bazeze, într-o mai mare măsură decât până acum, pe expansiunea absorbției interne, cu deosebire a investițiilor. Cu toate acestea,

scenariul dezirabil continuă să confere un rol important exporturilor, a căror creștere ar urma să se realizeze însă în condițiile unei dinamici mai lente a cursului de schimb nominal față de inflația internă (efectul Balassa-Samuelson). Cu alte cuvinte, îmbunătățirea competitivității externe a economiei trebuie obținută prin schimbări structurale și politici care să stimuleze sporirea randamentului factorilor de producție, crearea de noi capacități performante, promovarea marketingului modern, atenuarea poverii fiscale, pătrunderea pe noi piețe internaționale etc. Simulările iau în calcul o reducere a raportului euro-dollar în cursul anilor 2004-2005.

6. S-a considerat că, în urma transformării economiei românești într-un mediu de afaceri atractiv, investițiile străine de capital (directe și de portofoliu) se vor amplifica. În relație cu accelerarea procesului de integrare în Uniunea Europeană, a fost, de asemenea, inclusă o creștere a finanțărilor externe nerambursabile.

Tabelul 9.4

Influxul de capital străin, miliarde USD

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Investiții străine directe	1,5	1,5	1,5	1,55	1,65	1,75	1,85	2,0
Investiții străine de portofoliu	0,8	0,85	1,0	1,15	1,25	1,35	1,45	1,55
Finanțări externe nerambursabile	0,5	0,55	0,6	0,65	0,75	1	1	1

S-a presupus că soldul veniturilor și transferurilor din contul curent se majorează de la 1,1 miliarde USD în 2003 la 1,5 miliarde USD în 2007 și 2 miliarde USD în 2010.

Încheind prezentarea asumțiilor de modelare ale scenariului dezirabil, încă o dată trebuie subliniat că toate depind în mod decisiv de transformarea economiei românești într-un sistem de piață consistent articulat și funcțional.

B. Rezultatele simulărilor

Estimările sunt redată în dimensiunea numerică reieșită din rezolvarea – în ipotezele menționate – a sistemului de ecuații, deci fără rotunjiri sau corecții inspirate din considerente adiționale (exterioare macromodelului).

Tabelul 9.5

Scenariul dezirabil: estimări pentru 2003-2010

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Rit- mul me- diu anual
Produsul intern brut, prețuri constante, ritm %	4,74	5,31	5,45	5,36	5,34	5,28	5,30	5,25	5,25
Absorbția internă, prețuri constante, ritm %, din care:	6,54	5,41	5,40	5,40	5,49	5,24	5,27	5,21	5,49
• consumul final, prețuri constante, ritm %	5,75	5,04	5,22	5,33	5,47	5,15	5,14	4,99	5,26
• investițiile, prețuri constante, ritm %	14,64	14,92	10,66	10,03	9,61	8,75	8,34	8,04	10,60
Exportul de bunuri și servicii (în USD), ritm %	9,65	9,91	7,33	7,22	7,17	6,92	6,80	6,76	7,71
Importul de bunuri și servicii (în USD), ritm %	12,83	10,02	7,49	7,61	7,88	7,13	7,09	7,01	8,37
Cursul de schimb ponderat* (media anuală), ritm %	9,01	8,36	4,85	2,98	0,79	0,07	-0,15	-0,16	2,80
Deflatorul produsului intern brut, ritm %	15,22	11,87	8,06	6,14	3,94	3,21	1,67	1,54	6,36
Indicele prețurilor de consum, dec./dec., ritm %	15,49	12,07	8,20	6,25	4,01	3,27	1,70	1,57	6,47
Indicele mediu anual al prețurilor de consum, ritm %	15,62	12,35	8,60	6,53	4,15	3,35	1,64	1,57	6,62

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Rit- mul me- diu anual
Productivitatea muncii (PIB pe o pers. ocupată), ritm %	3,25	4,85	5,00	4,94	4,92	4,94	4,95	4,92	4,72
Numărul de salariați, ritm %	2,57	0,97	0,67	0,56	0,56	0,47	0,51	0,47	0,85
Rata șomajului (media anuală), %	7,96	7,65	7,30	6,97	6,65	6,35	6,04	5,75	
Multiplicatorul monetar (M2/M0)	4,52	4,57	4,62	4,86	5,11	5,21	5,31	5,36	
Viteza de circulație a banilor (GDP/M2)	4,49	4,36	4,28	4,17	4,05	3,97	3,92	3,87	
Rata def. bug. gen. cons. față de PIB, %	-2,58	-2,95	-2,94	-3,01	-3,20	-3,17	-3,16	-3,15	
Rata def. de cont curent față de PIB, %	-4,78	-4,91	-4,83	-4,94	-5,10	-4,92	-4,94	-4,97	
Datoria externă, miliarde USD	14,9	16,7	18,6	20,6	23,0	25,4	28,1	31,2	

*Coșul valutar=0,4· USD+0,6· euro.

1. Un ritm mediu anual al output-ului intern de peste 5% este fără îndoială ambițios. Sunt însă argumente pentru a nu-l considera imposibil.

Din perspectiva cererii, scenariul dezirabil implică unele mutații importante în evoluția economiei românești.

- a) Graficul DAD90 arată că, după o stagnare relativ lungă, se instalează un trend ascendent al consumului final (CONS90) și al formării brute de capital (GCF90), ambii indicatori fiind exprimați în trilioane lei, prețuri 1990; suma lor - reprezentând absorbția internă totală - este notată DAD90.

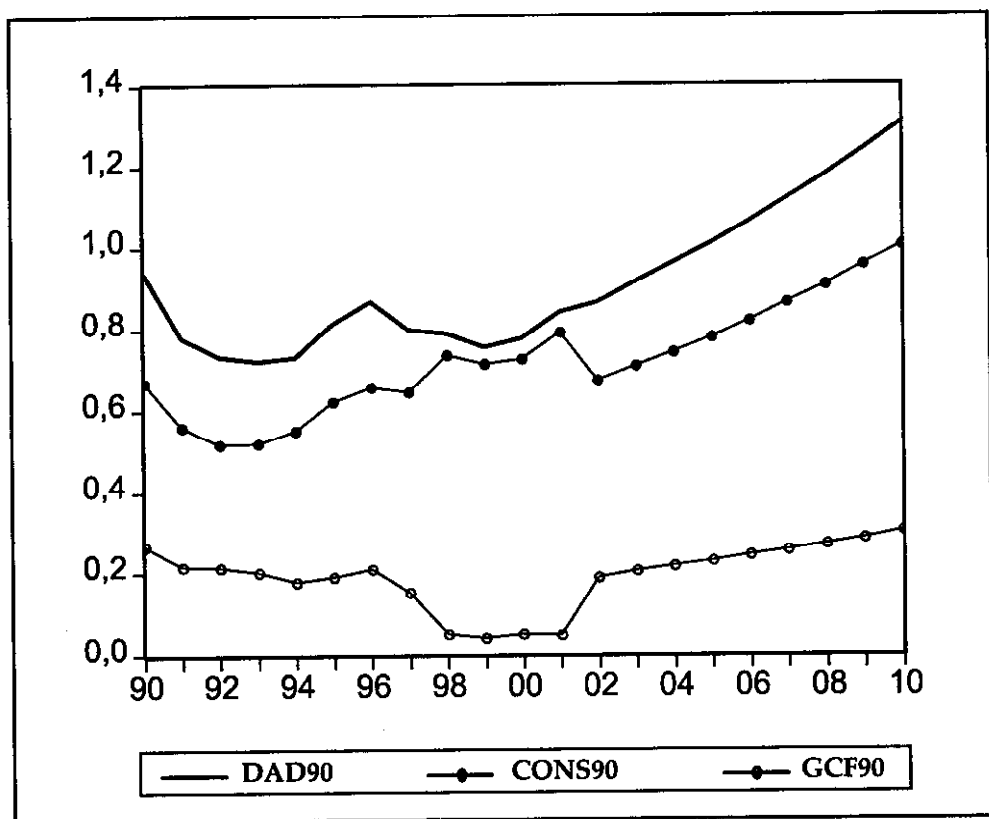

Figura 9.2. DAD90

b) Este, de asemenea, de reținut că dinamica exporturilor (exprimate în USD) continuă să o depășească pe aceea a produsului intern brut. Calculată în lei, această corelație este puțin diferită din cauza aprecierii reale a monedei naționale.

c) Relevant este și faptul că greutatea specifică a tranzacțiilor de piață în formarea cererii interne se accentuează, cu diminuarea corespunzătoare a ponderii autoconsumului.

d) Creșterea economică proiectată în scenariul dezirabil depinde însă fundamental de relaxarea constrângerilor care operează acum pe latura ofertei. Studiile noastre anterioare (Dobrescu 2000, 2002a, 2002c,

2003) au identificat patru factori esențiali care afectează performanțele productive ale economiei românești din perspectiva ofertei:

- existența unui important sector de întreprinderi cronic ineficiente;
- subutilizarea sau chiar completa ieșire din circuitul economic a multor capacități, altminteri potențial profitabile, datorită întârzierilor înregistrate în procesul de privatizare și numeroaselor litigii patrimoniale;
- subcapitalizarea unei mari părți a segmentului viabil al economiei;
- fiscalitatea relativ ridicată, îndeosebi în ceea ce privește forța de muncă.

Scenariul dezirabil este conceput pe premisa că aceste restricții vor fi surmontate prin transformările structurale deja amintite. El presupune, așadar, că aderarea la Uniunea Europeană va însemna un șoc pozitiv pentru economia românească.

2. În pofida acestei creșteri - în termeni reali - a produsului intern brut, piața muncii rămâne tensionată. Majorarea (în mod cert, importantă) a numărului de salariați în firmele private va avea loc concomitent cu inerenta restrângere a ocupării în sectorul de stat.

Ca urmare, ar fi nerealist să se anticipeze o ameliorare sensibilă a ponderii salariaților în totalul populației ocupate (SHE1). Graficul STRE prezintă evoluția acestei ponderi comparativ cu aceea a altor categorii de persoane ocupate (SHE2).

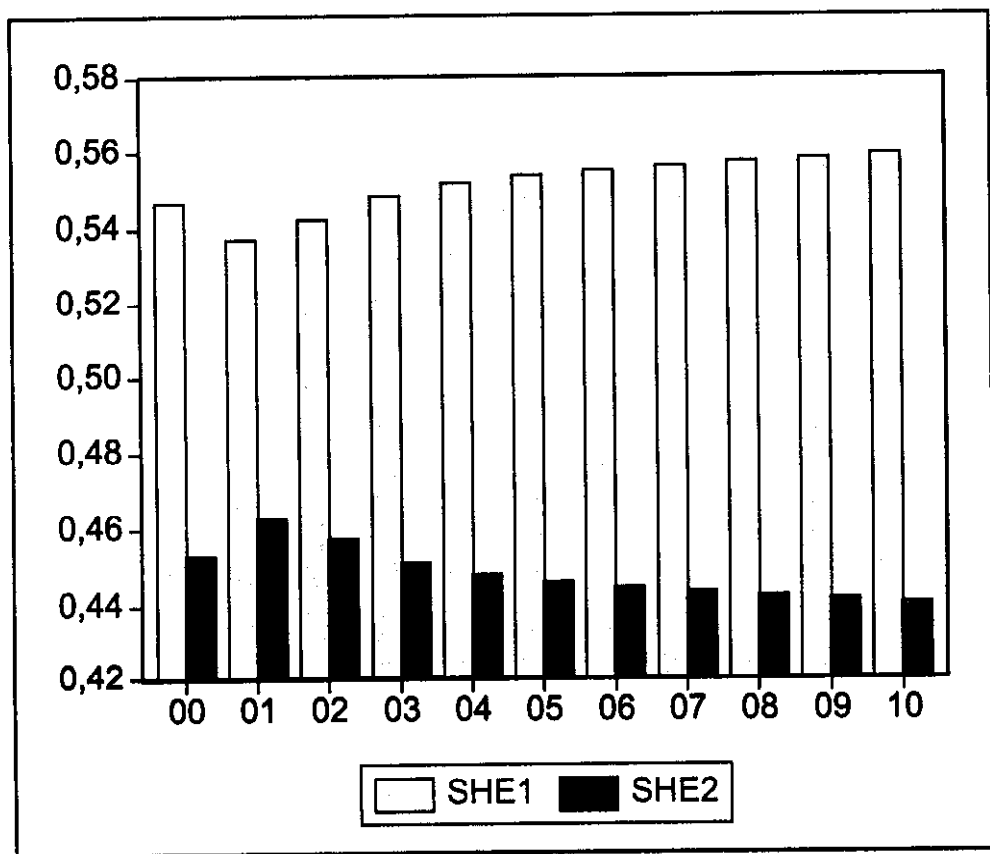

Figura 9.3. STRE

3. Dinamica productivității muncii ar urma să se accentueze, datorită atât restructurării capacităților neperformante, cât și noilor investiții, inclusiv influxului mai intens de capital extern (graficul LP90, în care RGDP90 și RILP90 reprezintă ritmurile anuale ale produsului intern brut și, respectiv, productivității muncii în prețuri constante 1990, ambii indicatori în procente).

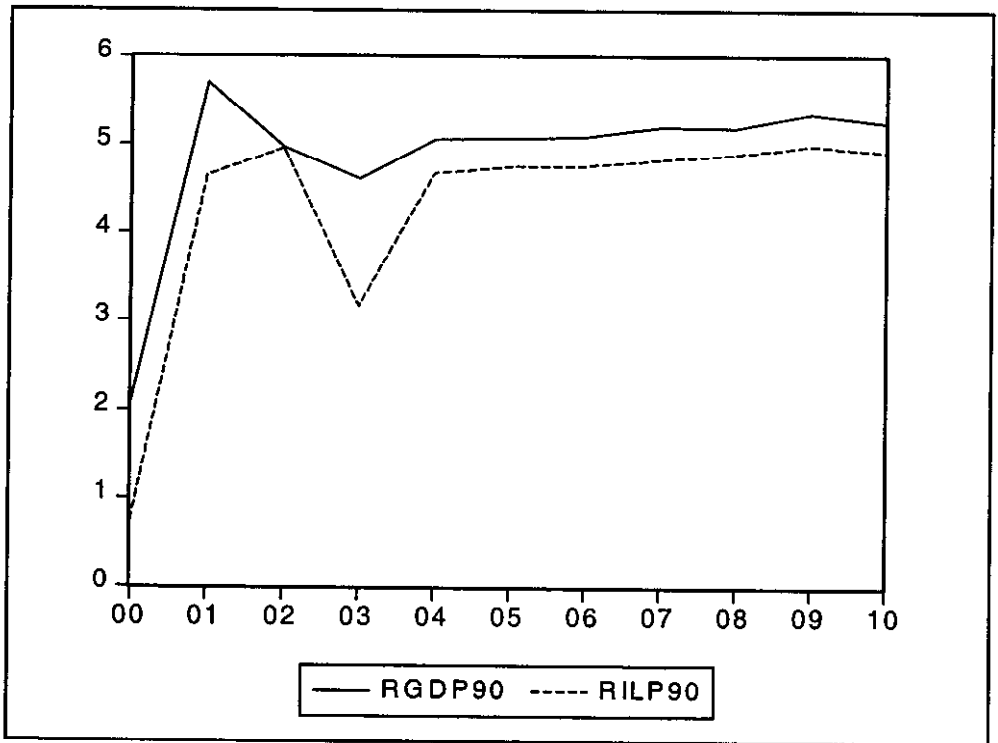

Figura 9.4. LP90

Aceste evoluții, dublate de atenuarea poverii fiscale asupra muncii, vor contribui la creșterea competitivității economiei românești.

4. Una dintre cele mai importante probleme rămâne inflația, deosebit de nocivă într-o economie subcapitalizată ca aceea a României. A atinge, până în 2005, o rată anuală cu o singură cifră este nu numai posibil, ci, totodată, și imperativ necesar pentru o dezvoltare sănătoasă pe termen lung. Dezinflația proiectată este condiționată de aplicarea programelor de restructurare negociate cu organismele internaționale și de stricta implementare a politicilor de venituri, fiscale și monetare, schițate mai sus.

În componența coșului valutar menționat ($0,4 \cdot \text{USDa} + 0,6 \cdot \text{euro}$), cursul de schimb nominal mediu anual va înregistra un ritm mai mic

decât cel al inflației interne (graficul IER, în care RIER și RCPI sunt ritmurile anuale ale cursului de schimb ponderat și, respectiv, nivelului prețurilor de consum, în procente).

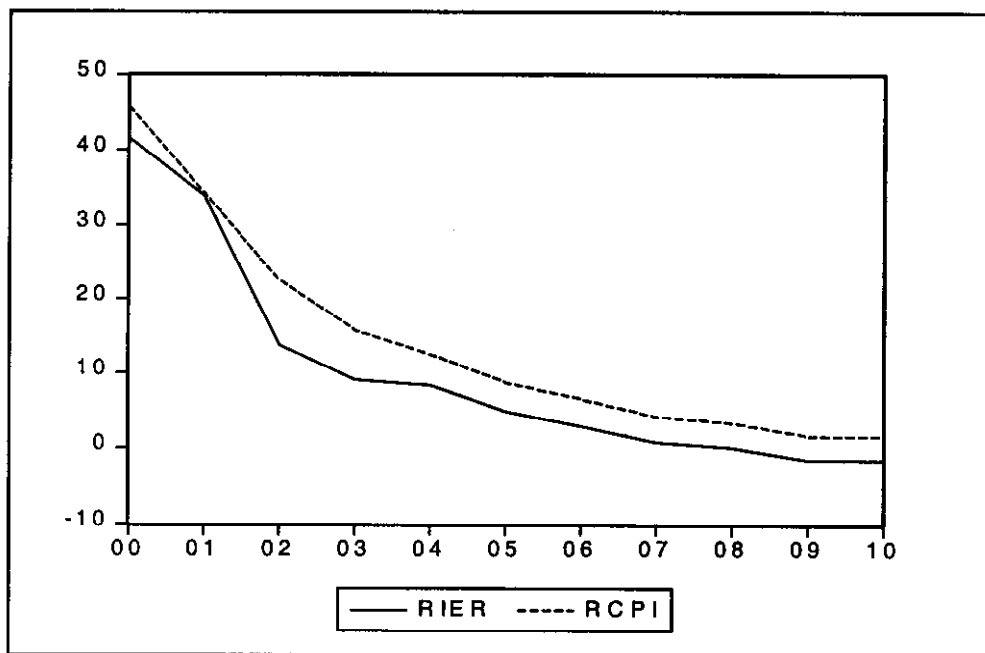
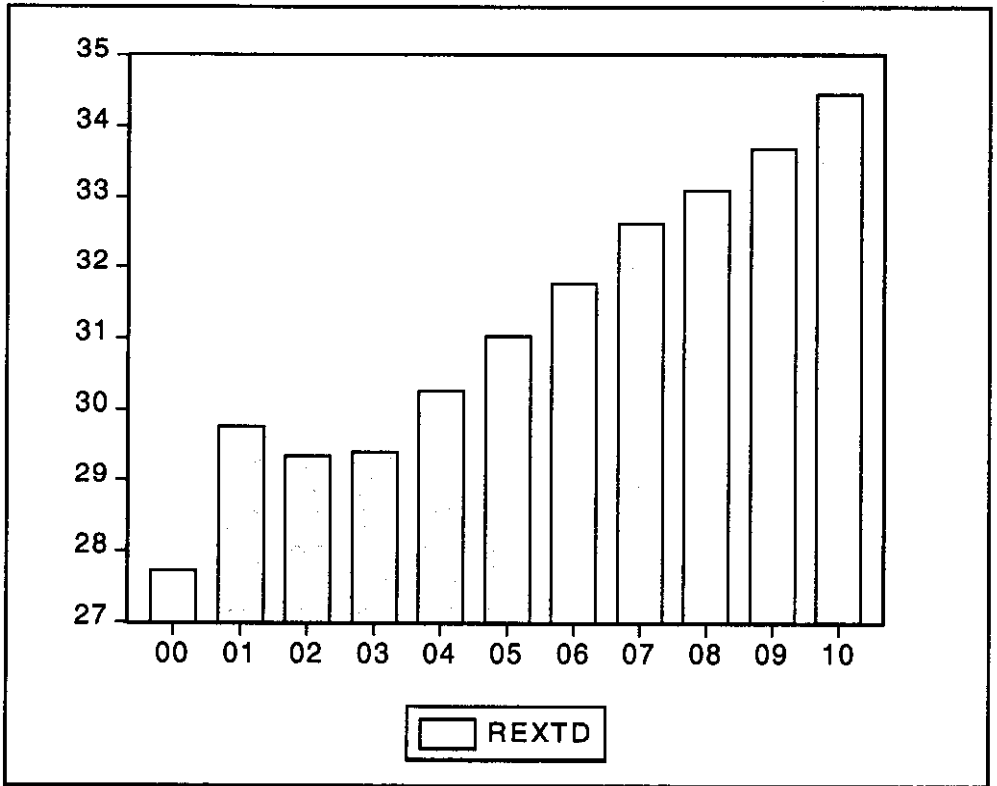

Figura 9.5. IER

Aprecierea reală a leului ar urma să se bazeze pe o mai ridicată competitivitate productivă a economiei românești și pe influxul crescând de capital extern.

5. În aceste condiții, deficitul contului curent al balanței de plăți poate fi menținut în limite sustenabile (4,8-5,1% față de PIB, anual).

Datoria externă – publică și privată – nu ar excede, până la finele intervalului prognozat, 32-33% față de produsul intern brut (evoluția acestui raport este prezentată în graficul REXTD).

Figura 9.6. REXTD

6. Procesul de remonetizare a economiei va continua, însă într-o manieră prudentă. Este necesar din nou să se sublinieze că acest proces este posibil numai în contextul unei consistente politici de venituri, al unei riguroase discipline financiare a tranzacțiilor, al unei dezinflații ireversibile.

Estimările macromodelului au în vedere o rapidă și drastică reducere a stocului de arierate. Eliminarea acestui oneros substitut monetar va reprezenta una dintre cele mai pozitive schimbări în funcționarea economiei românești. De fapt, ea poate fi considerată o adevărată piatră de încercare a întregului proces de tranziție.

7. Parametrii economici și financiari ai scenariului dezirabil ar menține în limite suportabile deficitul bugetar și dimensiunea datoriei publice.

8. Acest scenariu ar permite nu numai deplina recuperare a declinului din anii '90, ci, de asemenea, o semnificativă depășire a celui mai înalt nivel economic înregistrat în perioada regimului socialist.

Graficul TREND prezintă evoluția produsului intern brut (GDP90) și a absorbției agregate interne (DAD90), în trilioane lei prețuri 1990, de-a lungul întregului interval istoric 1980-2010.

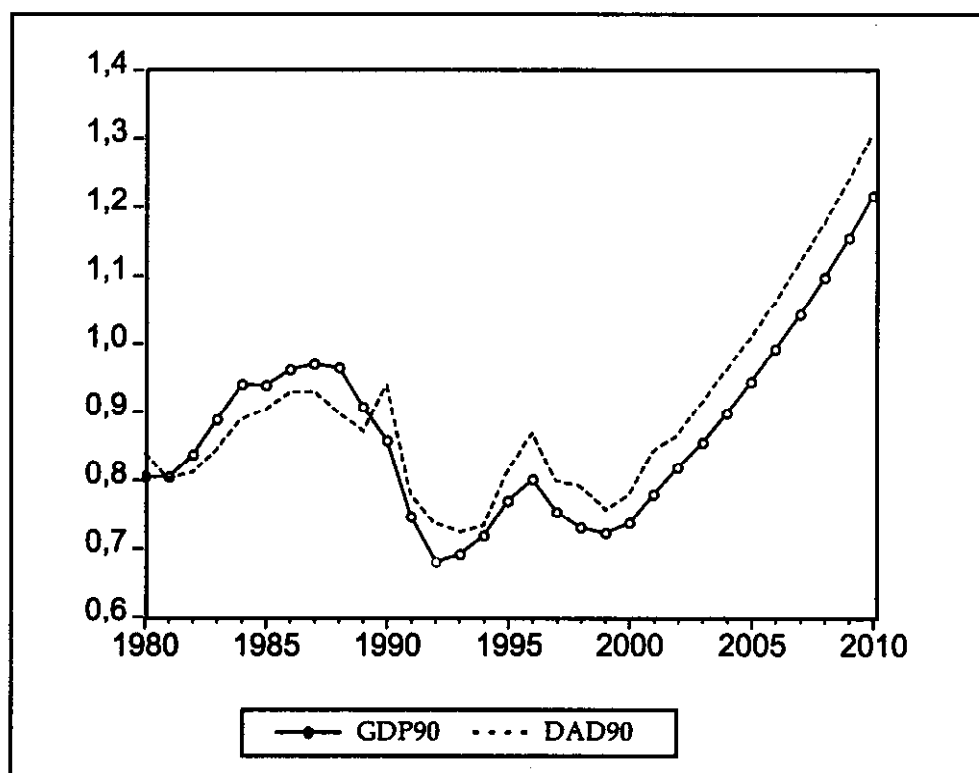

Figura 9.7. TREND

2. Scenariul moderat

Scenariul moderat presupune, de asemenea, realizarea reformelor structurale menite să transforme economia românească într-un sistem de piață funcțional. Spre deosebire de varianta anterioară, acest scenariu ia în considerare:

- a) o politică de venituri mai laxă (incluzând și deficite bugetare mai mari), asociată în special ciclului electoral, și
- b) o ameliorare relativ limitată a competitivității economiei românești, datorată nu atât productivității interne (care și în acest scenariu crește semnificativ), cât mai ales factorilor externi; în consecință, s-a luat în calcul o dinamică întrucâtva mai lentă a exporturilor.

A. Ipotezele de calcul

Asumsiile adoptate în simulările precedente cu privire la indicatorii demografici, variabilele monetare și paritatea euro/dolar sunt menținute. Ecuația ratei șomajului nu se modifică, ceea ce echivalează cu admiterea unui proces similar de ajustare structurală.

1. Diferența referitoare la politica veniturilor se traduce în ritmuri mai înalte ale produsului intern brut expectat în prețuri curente:

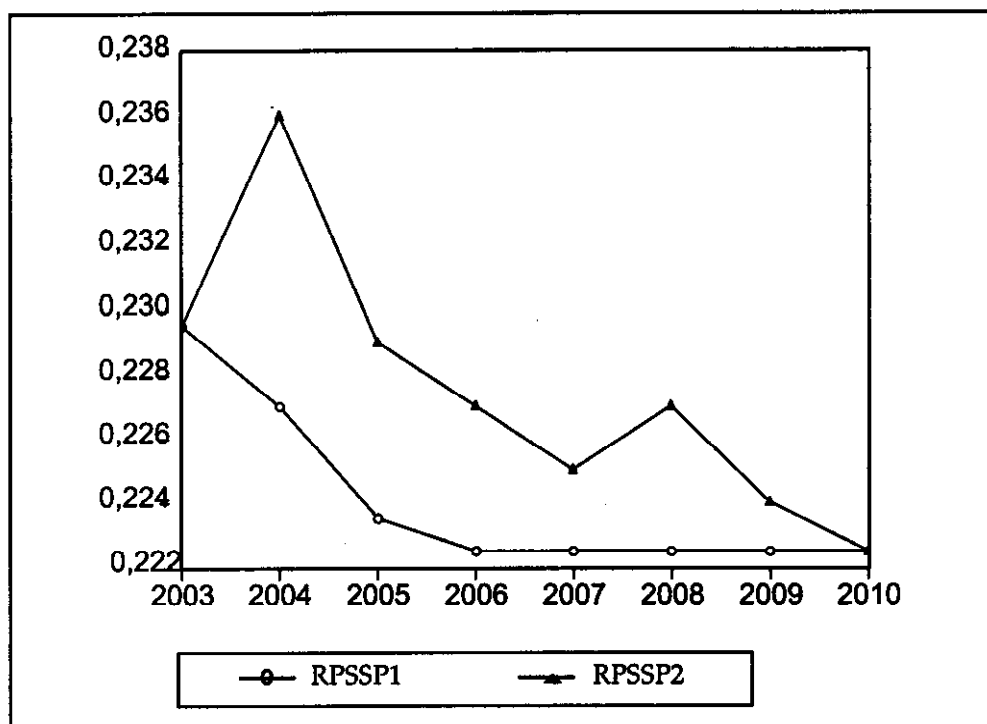
Tabelul 9.6

Ritmurile anuale ale produsului intern brut nominal, %

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Ritmurile anuale ale produsului intern brut nominal, %	20,68	20	15,07	11,91	8,87	11,07	7,92	7,07

Se presupune că laxitatea politicii veniturilor ar putea fi mai accentuată în 2004 și 2008, ca ani ai alegerilor legislative.

2. Rata (față de PIB) a cheltuielilor bugetare pentru serviciile publice și protecția socială (RPSSP) este, de asemenea, mai ridicată (graficul RPSSP, în care sufixul 1 indică scenariul dezirabil și sufixul 2 scenariul moderat).

Figura 9.8. RPSSP

Din nou, anii electorali - 2004 și 2008 – se detașează.

3. În comparație cu scenariul dezirabil, parametrii exogeni referitori la comerțul exterior au fost adaptați în concordanță cu ipoteza unei dinamici mai lente a competitivității externe a economiei românești.

4. Scenariul moderat include influxuri de capital extern, de asemenea, mai reduse.

Tabelul 9.7

Influxul de capital extern, miliarde USD

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Investiții străine directe	1,50	1,50	1,50	1,55	1,60	1,65	1,70	1,75
Investiții străine de portofoliu	0,8	0,8	0,85	0,9	0,95	1	1,05	1,1

Finanțările externe nerambursabile sunt identice în ambele scenarii.

B. Rezultatele simulărilor

Tabelul 9.8

Scenariul moderat: estimări pentru 2003-2010,
rate anuale, %

Indicatori	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Me- dia
PIB, prețuri constante	4,74	3,92	5,15	4,89	4,86	3,95	4,72	4,45	4,58
Absorbția internă, prețuri constante	6,54	4,99	5,32	5,02	5,03	4,14	4,65	4,35	5,00
Consum final, prețuri constante	5,75	4,98	5,19	5,02	5,07	4,28	4,53	4,24	4,88
Investiții, prețuri constante	14,64	11,78	7,27	7,04	6,58	6,02	6,04	5,49	8,07
Exportul de bunuri și servicii	9,65	7,61	4,31	4,59	4,44	4,61	4,47	4,34	5,49
Importul de bunuri și servicii	12,83	10,50	5,69	5,77	5,78	5,82	5,14	4,90	7,02
Deflatorul PIB	15,22	15,47	9,43	6,69	3,82	6,86	3,06	2,51	7,78
Indicele prețurilor de consum	15,49	15,75	9,59	6,80	3,88	6,97	3,11	2,55	7,91
Productivitatea muncii, prețuri constante	3,25	3,92	4,79	4,62	4,60	4,05	4,56	4,38	4,27
Rata șomajului	7,69	8,06	7,79	7,61	7,43	7,52	7,38	7,32	

Indicatori	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Me- dia
Viteza de circulație a banilor	4,49	4,44	4,40	4,29	4,14	4,16	4,14	4,09	
Rata deficitului bugetar față de PIB	-2,58	-3,57	-3,45	-3,40	-3,40	-3,44	-3,29	-3,09	
Multiplicatorul monetar (M_2/M_0)	4,52	4,57	4,62	4,86	5,11	5,21	5,31	5,36	
Indicele ratei de schimb față de indicele prețurilor de consum	0,94	0,96	0,96	0,97	0,97	0,97	0,97	0,97	
Rata deficitului de cont curent față de PIB	-5,64	-6,61	-6,79	-6,94	-7,06	-7,07	-6,99	-6,94	

*Coșul valutar=0,4·USD+0,6 · euro.

Comparativ cu scenariul dezirabil, ritmul creșterii economice scade în scenariul moderat de la 5,1% la 4,42%, concomitent cu o inflație mai ridicată; deficitul bugetului general consolidat sunt și ele mai mari. Cauzele principale sunt implicate în înseși asumțiile simulărilor.

1. Așa cum s-a menționat, scenariul moderat se caracterizează printr-o politică mai laxă a veniturilor, în special în anii electorali (graficul RGDP, în care sunt prezentate ritmurile produsului intern brut nominal în cele două scenarii).

De ce, în actualele condiții de funcționare a economiei, o majorare excesivă a veniturilor (acompaniată de deficite bugetare mai ridicate) nu stimulează creșterea economică, ci, dimpotrivă, o poate chiar inhiba? Pentru că restricțiile (amintite mai sus) care acționează pe latura ofertei sunt atât de puternice încât o astfel de expansiune nominală favorizează în primă instanță inflația, care, la rândul său, agravează problema subcapitalizării firmelor și afectează negativ output-ul. De aceea, este crucială eliminarea acestor constrângeri.

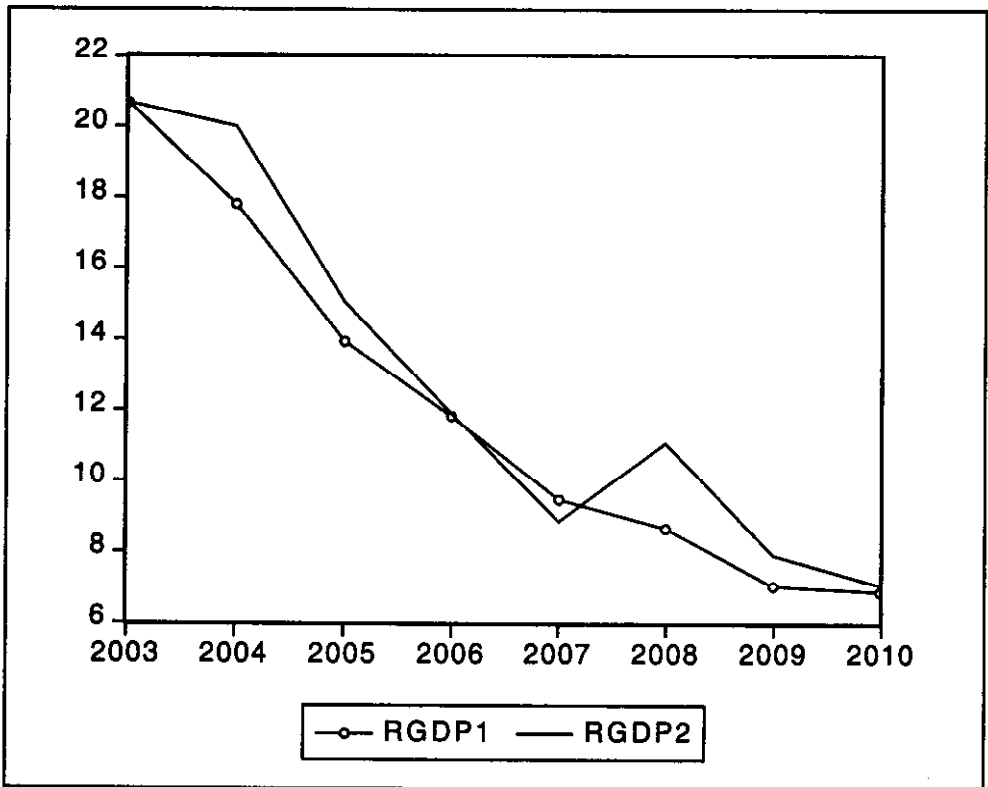

Figura 9.9. RGDP

2. Structura cererii agregate este o altă circumstanță importantă în această discuție. Reamintim că scenariul moderat admite ritmuri mai reduse ale exporturilor (graficul RIX prezintă aceste ritmuri în cele două scenarii).

Absorbția internă nu poate compensa integral efectele limitative ale dinamicii mai lente a exporturilor, din două motive esențiale. Pe de o parte, deficitul contului curent al balanței de plăți nu se poate majora oricât, provocând de la un moment dat serioase reacții adverse ale piețelor financiare internaționale. Pe de altă parte, este sigur că așa-numita aversiune față de arierate s-a accentuat și va persista încă, menținând ridicată circumspecția producătorilor față de livrările la intern.

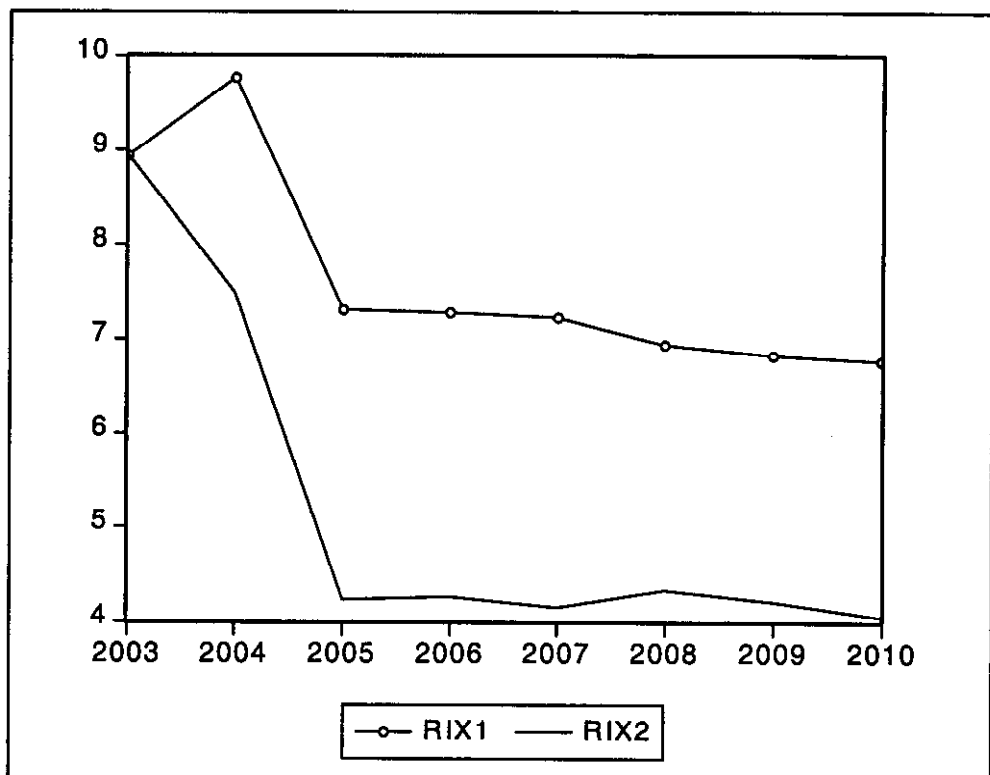

Figura 9.10. RIX

3. Dintre ceilalți indicatori, productivitatea muncii ar trebui aparte menționată: ea atinge ritmuri relativ înalte și în scenariul moderat. Această împrejurare decurge din asumția comună a celor două simulări referitoare la necesitatea ajustării structurale a economiei românești.

***

După cum desigur s-a observat, simulările n-au luat în calcul o posibilă deteriorare gravă a mediului extern și nici eventuala deviere majoră a politicilor interne de la obiectivele și angajamentele asumate de România în acordurile de aderare la Uniunea Europeană. Evaluarea probabilității unor astfel de derapaje depășește cadrul prezentei

comunicări. Includerea lor în ipotezele de modelare ar fi generat, firește, scenarii radical diferite de cele de mai sus.

Simulările au fost realizate în februarie 2004.

Bibliografie

- Balassa, B.: "The Purchasing Power Parity Doctrine: A Reappraisal", *Journal of Political Economy*, 72 (December), p. 584-596, 1964
- Bhagwati, J.: "Why Are Services Cheaper in the Poor Countries?" *Economic Journal*, 94, June, p. 279-280, 1984
- Buiter, W.H.; Grafe, C.: "Central Banking and the Choice of Currency Regime in Accession Countries", în *Revue d'Economie Financière*, Special Issue: "Ten Years of Transition in Eastern European Countries – Achievement and Challenges", Paris, p. 287-318, 2001
- Ciupagea, C.; Țurlea, G.; Țurlea, C.; Unguru, M.; Gheorghiu, D.; Gheorghiu, R.: „Procese definatorii și tendințe în integrarea economică europeană. Strategii de dezvoltare economică a României în perspectiva integrării în Uniunea Europeană”, *Studii și cercetări economice*, Vol. 8, CIDE-INCE Academia Română, p. 3-74, 2003
- Dobrescu, E.: *Macromodels of the Romanian Transition Economy*, Third Edition, Expert Publishing House, Bucharest, 2000
- Dobrescu, E.: "Macromodel Estimations for the Romanian Pre-Accession Economic Programme", *Romanian Journal of Economic Forecasting*, Supplement 1/2002, p. 5-38, 2002a
- Dobrescu, E.: *Transition in Romania – Econometric Approaches*, Economica Publishing House, Bucharest
- Dobrescu, E.: *Macromodel Estimations for the 2002 Version of the Romanian Pre-Accession Economic Programme*, The 29th Conference Macromodels Cedzyna-Poland, December, 2002c
- Dobrescu, E.: "Macromodel Estimations for the Romanian Pre-Accession Economic Programme (2003 Version)", *Romanian Journal of Economic Forecasting*, 4/2003, p. 23-50, 2003

- Dornbush, R.: "Purchasing Power Parity", în *The New Palgrave Dictionary of Money & Finance*, Vol. 3, New York, Stockton Press, p. 236-244, 1992
- Dornbush, R.: *Exchange Rate and Inflation*, The MIT Press, Cambridge, Massachusetts, 1994
- Heston, A.; Nuxoll, D.A.; Summers, R.: "The Differential-Productivity Hypothesis and Purchasing-Power Parities: Some New Evidence", *Review of International Economics*, 2(3), October, p. 227-243, 1994
- Kravis, I.; Lipsey, R.: "Toward an Explanation of National Price Levels", *Princeton Studies in International Finance*, 52, International Finance Section, Department of Economics, Princeton University, November, 1983
- Krugman, P.R.; Obstfeld, M.: *International Economics – Theory and Policy*, Fifth Edition, Addison-Wesley Longman, 2000
- Rusu, C.; Bulearcă, M.; Hornianschi, N.; Bădileanu, M.; Sima, C.; Neagu, C.; Miroiu, R.; Odae, N.: „Formularea ipotezelor și construirea scenariilor privind evoluția în perspectiva anului 2010 a industriei românești și a ramurilor industriale. Definirea măsurilor și instrumentelor economico-sociale necesare aplicării politicii industriale”, *Studii și cercetări economice*, Vol. 9-10, CIDE-INCE, Academia Română, p. 3-104, 2003
- Samuelson, P.A.: "Theoretical Notes on Trade Problems", *Review of Economics and Statistics*, 46 (May), p. 145-154, 1964
- Samuelson, P.A.: "Facets of Balassa-Samuelson Thirty Years Later", *Review of International Economics*, 2(3), October, p. 201-226, 1994
- Santarossa, D.L.: "Arrears as a Sign of Financial Repression in Transition Economies – The Case of Romania", *Romanian Economic Research Observer*, Nos. 11-12, Romanian Academy – National Institute of Economic Research, 2001
- Schreyer, P.; Koechlin, F.: *Purchasing Power Parities - Benchmark Results*, OECD Statistics Directorate 1, www.oecdwash.org/DATA/STATS/ppp_1999bench.pdf, 2002
- *** Project LINK: *Meeting April 23-25, World Economic Outlook Generated by United Nations/Department of Economic and Social Affairs*, (www.chass.utoronto.ca/link), 2003